

Normalreglement for sanitæranlegg

**ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER
med kommentarer**

**KOMMUNENES SENTRALFORBUND
3. UTGAVE 1992**

Kommuneforlaget

© 1992 Kommuneforlaget AS

3. opplag 1997

Omslag: Kvernland Reklamebyrå, Oslo
Sats: Kommuneforlaget AS
Trykk og ferdiggjøring: AiT Enger AS, Otta

ISBN 82-7242-931-4

Kopiering uten tillatelse er forbudt.

INNHold

1	Generelt	7
1.1	Formål	7
1.2	Virkeområde/hjemmel	7
1.3	Plikt til å overholde reglementet	7
1.4	Overtredelser	8
1.5	Tilknytnings- og årsavgifter	8
1.6	Håndhevelse	8
1.7	Reklamasjon på vann og avløpstjenester	9
1.8	Klage	9
1.9	Endringer, utfyllende bestemmelser	9
1.10	Dispensasjon	9
1.11	Ikrafttreden. Oppevelse av tidligere bestemmelser	9
2	Anmeldelse, godkjenning, kontroll	10
2.1	Anmeldelse	10
2.2	Tinglyste erklæringer	11
2.3	Godkjenning av anlegg	11
2.4	Besiktigelse av installasjoner	12
2.5	Prøving	12
2.6	Materialer og utstyr for sanitæranlegg	12
3	Tilknytnings- og abonnementsbetingelser	13
3.1	Anleggs- og vedlikeholdsutgifter	13
3.2	Sløyfing av tilknytning	13
3.3	Stengning av offentlige ledninger	14
3.4	Kontroll av vannforbruk og kvalitet	14
3.5	Avhending av sanitærtjenester	14
3.6	Ekstraordinære vannuttak/-utslipp	15
3.7	Utslippenes beskaffenhet	15
3.8	Utskillere og renseanlegg	15
3.9	Ansvarsbegrensning	15

Kommentarer	17
VEDLEGG Eksempler på regler m.m. for godkjenning av rørleggere etter bygningslovens § 98 ...	21
SKJEMAER	26

FORORD

Dette normalreglementet tar sikte på å gi kommunene et mønsteropplegg for utarbeidelse av sanitærbestemmelser. Hensikten med slike bestemmelser er å ivareta kommunenes, samfunnets og den enkeltes interesser ved å stille krav til utførelse og drift av sanitæranlegg.

Normalreglementet består av to deler:

- Administrative bestemmelser
- Tekniske bestemmelser

Den administrative del er ment å dekke det normale behov for slike bestemmelser i kommuner. Kommunene må i nødvendig utstrekning tilpasse reglementet til lokale forhold og eventuelt vedta utfyllende bestemmelser.

Denne revisjonen av normalreglementet er foretatt på grunn av endrede statlige rammebetingelser innen lov- og forskriftsverk. Normalreglementets tekniske bestemmelser utfyller byggeforskriftenes funksjonskrav og gir på enkelte felter en mer detaljert anvisning enn byggeforskriftenes minstekrav.

Revisjonsarbeidet er utført av:

Teknisk sjef Oskar Goa, Sola kommune
Spesialkonsulent Frode Mærli, Kommunenes Sentralforbund
Seksjonsleder Egil O. Dragseth, Oslo kommune
Vannverksjef Kjell A. Thomassen, Bærum kommune
Juridisk konsulent Marit Aarflot, Oslo kommune.

Kommunenes Sentralforbund
Juni 1992

ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER

1 GENERELT

1.1 Formål

Dette normalreglementet har til formål å sikre:

- en rettsmessig god og optimal forvaltning av offentlige og private sanitæranlegg
- etablering av kvalitetsmessig gode, driftssikre og økonomiske sanitæranlegg
- produksjon, transport og distribusjon av godkjent drikkevann
- at avløpsvann blir oppsamlet, borttransportert og behandlet på en hygienisk og miljømessig forsvarlig og godkjent måte
- at anleggsfunksjoner og -drift i alle deler er energiokonomiske.

1.2 Virkeområde/hjemmel

Dette reglementet gjelder sanitæranlegg som tilknyttes kommunens vann- og avløpsledninger, samt private anlegg som ikke er tilkoblet offentlig anlegg. Når det gjelder hjemmelen vises til kommentarene pkt.1.2.

1.3 Plikt til å overholde reglementet

Eieren av et sanitæranlegg tilknyttet det kommunale ledningsnett (heretter kalt abonnenten) er ansvarlig for at anlegget er i forskriftsmessig stand og at de til enhver tid gjeldende bestemmelser om bruken av anlegget blir fulgt.

Abonnenten er også ansvarlig for at hans husstand, leieboere og andre som benytter hans anlegg overholder bestemmelsene.

Anmeldende rørlegger(-mester) er ansvarlig for at de private installasjoner som anmeldes blir utført i samsvar med gjeldende regelverk.

1.4 Overtredelser

Dersom sanitærbestemmelsenes tekniske del etter kommunens skjønn ikke overholdes kan kommunen stenge eiendommens vanntilførsel og holde den stengt til forholdet er rettet.

Dersom godkjent rørlegger(-mester) overtrer bestemmelsene, kan godkjennelsen trekkes tilbake.

1.5 Tilknytnings- og årsavgifter

I tillegg til bestemmelsene i reglementet her, gjelder særskilte forskrifter om tilknytnings- og årsavgifter, gitt i medhold av lov 31.5.1974 om kommunale vass- og kloakkutgifter.

1.6 Håndhevelse

Med mindre noe annet fremgår av reglementet skal bestemmelsene håndheves av etatsjef eller den han bemyndiger.

Der hvor sanitæranlegg medfører utførelse som kommer under andre myndigheters kompetanseområde sørger etatsjef for at saken blir oversendt vedkommende myndighet til behandling.

1.7 Reklamasjon på vann og avløpstjenester

Vann og avløp er en tjeneste som kan foranledige brukers reklamasjon.

1.8 Klage

Vedtak som etatsjef treffer i medhold av dette reglement, kan påklages i.h.t. forvaltningsloven.

Klagefristen er 3 uker fra melding om vedtaket er mottatt.

1.9 Endringer, utfyllende bestemmelser

Kommunestyret kan vedta endringer i dette reglementet.

Respektive driftsansvarlige sektorstyre kan vedta utfyllende bestemmelser.

Etatsjef kan fastsette nærmere regler om skjemabruk, nødvendige bilag og hva som forøvrig trengs av opplysninger for kommunens saksbehandling.

1.10 Dispensasjon

Når særlige grunner taler for det kan etatsjef dispensere fra de bestemmelser han er gitt myndighet til å håndheve, jfr. pkt. 1.6.

1.11 Ikrafttreden.

Opphevelse av tidligere bestemmelser

Dette reglementet trer i kraft ..... Fra samme dag opphører ..... (kommunens tidligere sanitærreglement, alminnelige leveringsbetingelser el. lign.) å gjelde.

2 ANMELDELSE, GODKJENNING, KONTROLL

2.1 Anmeldelse

Alt arbeid på sanitæranlegg skal anmeldes og utføres av godkjent rørlegger(-mester). Det samme gjelder større endringer under arbeidets gang. Utskiftning av utstyr som ikke medfører forandring av vann- og avløpsledninger kan utføres uten anmeldelse.

Ethvert anlegg for destruksjon eller nøytralisering og utskilling av gasser, væsker eller andre stoffer må på forhånd godkjennes av kommunen.

Arbeid skal anmeldes på fastlagte skjemaer og med de tegningsbilag som blir bestemt. Mangelfulle anmeldelser kan avvises. Anmeldelser skal være godkjent før arbeidet settes i gang, med mindre kommunen tillater noe annet.

Overdras et rørleggerarbeid under utførelsen til en annen ansvarshavende rørlegger(-mester), skal denne sende melding om at arbeidet er overtatt.

Dersom et anlegg ikke blir utført skal anmeldelsen trekkes tilbake. For et arbeid som ikke er påbegynt innen 3 år etter at tillatelsen er gitt, bortfaller godkjenningen.

VVS-konsulenter kan forhåndsanmelde anleggsprosjekter for prinsipiell godkjennelse. Utførelsen må da anmeldes av rørlegger(-mester).

Rørlegger(-mester) skal sørge for at det foreligger et sett korrekte og ajourførte anmeldelsesdokumenter for arkivoppbevaring så snart sanitæranlegget er ferdig.

2.2 Tinglyste erklæringer

Ved anmeldelse av sanitæranlegg kan det kreves vedlagt tinglyst erklæring for følgende forhold:

- At det er innhentet tillatelse til å legge og vedlikeholde ledninger, kummer m.v. på andres eiendom.
- At flere eiere av felles ledninger er solidarisk ansvarlig for at gjeldende bestemmelser vedrørende sanitærinstallasjoner blir fulgt.
- At eier eller andre har rett og plikt til nødvendig service av pumpeanlegg, maskinelt utstyr m.v.
- At kommunen har rett til å kreve provisoriske anlegg satt ut av funksjon ved tilknytning til kommunens ledningsnett.

Også ellers kan det kreves fremlagt tinglyste erklæringer når det er nødvendig for å sikre noens rett.

De tinglyste erklæringer skal i nødvendig utstrekning være påført at de ikke kan avlyses uten kommunens samtykke.

2.3 Godkjenning av anlegg

De vilkår som skal knyttes til godkjenning av et anmeldt sanitæranlegg fastsettes av kommunen i hvert enkelt tilfelle.

Godkjent anmeldelse innebærer ikke at et arbeid er godtatt i strid med gjeldende reglement, lov eller forskrifter, med mindre skriftlig dispensasjon er gitt.

Når anmeldelse av sanitæranlegg er ferdig behandlet av kommunen, blir ett sett tegninger og installasjonstillatelse sendt anmelderen.

2.4 Besiktigelse av installasjoner

Kommunen har rett til når som helst og uten forutgående varsel å besiktige så vel anlegg under utførelse som bestående anlegg.

Vedkommende kontrollør skal uten oppfordring legitimere seg.

Kommunen overtar med sin kontroll ikke noe ansvar overfor eier, rørlegger(-mester) eller tredjemann.

2.5 Prøving

Så vel vann- som avløpsinstallasjoner og anlegg kan før de tas i bruk og/eller overdekkes, forlange trykk og/eller funksjonsprøvet.

2.6 Materialer og utstyr for sanitæranlegg

Alle materialer og alt utstyr som benyttes i sanitærinstallasjoner og anlegg skal være godkjent av Godkjenningsnemnda for Sanitærmateriell (GNFS) eller NS sertifisert hvis ikke godkjennelse faller inn under andre myndigheter ifølge lover og forskrifter.

3 TILKNYTNINGS- OG ABONNEMENTSBETINGELSER

3.1 Anleggs- og vedlikeholdsutgifter

Alle omkostninger i forbindelse med montering og drift av privat sanitæranlegg bæres av abonnenten.

Kummer, stengeventiler m.v. som med kommunens tillatelse anbringes på offentlig ledning/anlegg som del av privat lednings- og anleggstilknytning, bekostes i sin helhet av vedkommende abonnent. Utstyr og vedlikehold overtas av kommunen, unntatt når det gjelder stikkledninger og anboringsklaver.

Kommunen kan kreve anlegg som er i strid med Normalreglementet for sanitæranlegg utbedret og/eller omlagt. Jfr. forurensningslovens § 22, 2. ledd, plan- og bygningslovens § 89, jfr. byggeforskriften kap. 46:1. Dersom slikt pålegg ikke etterkommes, kan kommunen la arbeidet utføre for abonnentens regning. Arbeid som ikke kan utsettes kan kommunen la utføre uten forutgående varsel.

Hvis reguleringsvedtak som abonnenten ikke kan ha kjennskap til ved etablering av sine private anlegg bevirker at disse ikke blir liggende forskriftsmessig, bekoster kommunen den nødvendige omlegging.

3.2 Sløyfing av tilknytning

Når stikkledning for vann eller avløp ønskes omlagt eller på annen måte satt ut av drift, skal denne plugges ved tilknytning på hovedledning eller der hvor kommunen anviser.

Kommunen skal foreta oppgraving og plugging for eierens regning hvis pålegg om plugging ikke blir etterkommet.

3.3 Stenging av offentlige ledninger

Stenging av offentlige ledninger for tilknytning, sløyfing eller omlegging av stikkledning kan bare utføres av kommunen og til de tider kommunen bestemmer. Ønsker en abonnent å få utført slik stenging til andre tider, må abonnenten betale de ekstra utgifter dette måtte medføre.

Når en brann eller et arbeid på ledningsnettet gjør det nødvendig, kan kommunen stenge vannledninger uten forutgående varsel.

3.4 Kontroll av vannforbruk og kvalitet

Kommunen har rett til når som helst å kontrollere vannforbruket ved inspeksjon, oppsetting av vannmåler etc.

Eieren forplikter seg til ikke å sløse med vann.

Under vannmangel eller når andre omstendigheter krever det, kan kommunen bestemme innskrenkning av vannotførselen til hele kommunen, deler av den eller til spesielle formål f.eks. hagevanning eller innføre andre restriksjoner.

Kommunen skal så langt mulig levere vann som tilfredsstillende næringsmiddelkontrollens krav til godt og hygienisk vann.

Det skal i tilknytning til vannverkets drift gjennomføres rutinemessig internkontroll for overvåking og prøving av vannkvaliteten.

3.5 Avhending av sanitærtjenester

Uten kommunens samtykke må det ikke tas vann fra en eiendom eller tilføres avløp ut over det godkjente abonnementet.

3.6 Ekstraordinære vannuttak/-utslipp

Ved unormalt store eller støtvide vannuttak/-utslipp må spesiell tillatelse foreligge.

3.7 Utslippenes beskaffenhet

Til de offentlige avløpsledninger må det ikke føres væsker eller stoffer som kan være brann- og eksplosjonsfarlige, miljø- og helsefarlige eller skadelige for kommunens avløpsanlegg.

Kommer farlige eller skadelige stoffer, væsker eller gasser ved uhell i hovedledning må kommunen omgående varsles.

Kommunen kan stille spesielle krav til avløpsvannets beskaffenhet og kan pålegge abonnenten for egen regning å føre kontroll med vannets sammensetning.

3.8 Utskillere og renseanlegg

Tilsyn, tømning og vedlikehold av private utskillere og renseanlegg må utføres etter kommunens anvisninger.

Dersom privat renseanlegg ikke drives tilfredsstillende kan kommunen overta driften for abonnentens regning.

Eier er pliktig til å fjerne privat renseanlegg og føre avløpet direkte til offentlig anlegg når kommunen krever det.

3.9 Ansvarsbegrensning

Kommunen er uten ansvar for ulemper eller skader hos abonnenten (herunder leieboer o.l.) eller på private sanitæranlegg som skyldes svikt i vannotførselen eller i avløpssystemet, med

mindre svikten skyldes *forsettlig* eller *uaktsomt* forhold fra kommunens side.

Den samme ansvarsbegrensning gjelder for tilbakeslag fra off. avløpssystem dersom det private avløpssystem og -anlegg i alle dele ikke er i samsvar med sanitærreglementets administrative- og tekniske bestemmelser.

Abonnenten er ansvarlig for skade eller ulempe han ved forsett eller uaktsomhet påfører kommunen. Abonnenten svarer også for skade eller ulempe som personer som bruker hans sanitærinstallasjoner påfører kommunen.

Har flere eiendommer fellesledninger, er alle eiere solidarisk ansvarlig for de plikter dette reglement pålegger abonnenten. Det vises forøvrig til pkt. 1.2 og pkt. 2.4, siste ledd i dette reglementet.

KOMMENTARER

pkt. 1.2: Virkeområde/hjemmel

Reglementet for sanitærinstallasjoner kan kommunen fastsette i egenskap av eier av vannverket og avløpssystemet. Også bygningslovens § 65, 2. ledd og § 66 nr. 2, 2. ledd må forutsette at det gis nærmere bestemmelser om tilknytningen. Som hjemmel for å påberope seg reglementet overfor private som *ikke* er tilknyttet kommunens nett, kan det vises til bl.a. forurensningslovgivningen, bygningsloven med forskrifter, kommunens alminnelige rett til å gi bestemmelser om sin egen administrasjon, og kommunens alminnelige rett til å gi bestemmelser som ikke virker tyngende på innbyggerne. Ved godkjenning av byggesaker o.l. vil det også i en del tilfeller være naturlig å vise til kommunens sanitærreglement.

Kommunen bør påse at eier av bygning som søkes tilknyttet kommunens ledningsnett skriftlig forplikter seg til å følge det til enhver tid gjeldende regelverk. Overfor tidligere abonnenter som har forpliktet seg til å følge det gjeldende regelverk vil det normalt ikke medføre problemer å innføre nye regler. Dersom kommunen ønsker det, antar man at det nye regelverk kan gjøres gjeldende også overfor eldre abonnenter som aldri har forpliktet seg til å følge noe reglement. Høyesterett har nemlig tidligere uttalt at den som benytter seg av et offentlig servicetilbud, også anses å ha godtatt de vilkår som det offentlige har satt for å benytte seg av tilbudet. (Dette gjelder så langt reglene kan karakteriseres som rimelige).

Alle eldre abonnenter bør få beskjed om at kommunen har vedtatt et (nytt) regelverk, og samtlige abonnenter bør få et reglement i posten. Også ved vesentlige endringer senere bør alle som berøres få særskilt beskjed.

Dersom kommunen ikke tidligere har hatt regler av den type, kan det være hensiktsmessig å gå ut med en offentlig kunngjøring om at kommunen overveier å innføre et sanitærreglement, og gi en særlig frist for publikum til å komme med uttalelser før endelig reglement vedtas.

pkt. 1.3

2. ledd: Plikt til å overholde reglementet

Meningen med bestemmelsen er at kommunen kan holde seg til abonnenten, selv om det er andre brukere av abonnentens installasjoner som har brutt bestemmelsene. Bestemmelsene må praktiseres med skjønn, bl.a. bør ikke abonnenten lide tap dersom andre har brukt hans installasjoner uten hans samtykke.

Tilsvarende bør leieboere o.l. likestilles med abonnenten ved spørsmålet om å få erstatning for feil ved kommunale anlegg.

Jfr. forøvrig reglementets pkt. 3.9.

pkt. 1.6: Håndhevelse

Kommunen avgjør selv hvilken etat som bør håndheve reglementet. Ansvaret bør i reglementet plasseres hos vedkommende etatsjef, f.eks. teknisk sjef, kommuneingeniør eller vannverksjef. For

enkelthetens skyld har man i resten av normalreglementet brukt betegnelsen «etatsjef» eller den generelle betegnelsen «kommunen».

Merk at man i normalreglementet har etablert en kompetansefordeling mellom politikerne og administrasjon, og mellom de ulike folkevalgte organer. Kommunen kan selvfølgelig fritt velge en annen fordeling av avgjørelsesmyndigheten.

pkt. 1.9: Endringer, utfyllende bestemmelser

Driftsansvarlig sektorstyre etter kommunens egen bestemmelse. (For enkelthetens skyld har man i resten av reglementet brukt betegnelsen sektorstyre om det politiske styringsorgan på denne sektor.

pkt. 2.1

1. ledd: Anmeldelse

Kommuner som finner behov for det kan i tillegg til krav om godkjenning fastsette særskilt instruks for rørlegger(-mester).

Kommunene kan også få innført særskilte autorisasjonsbestemmelser for rørleggere med hjemmel i lov om håndverksnæring av 19. juni 1970. Næringsdepartementet gir nærmere orientering om dette.

pkt. 3.2: Sløyfing av tilknytning

Utsettelse med plugging bør bare innvilges i helt spesielle tilfeller. Når utsettelse tillates bør stikkledning for vann og avløp plugges ved den utvendige hovedstengeventil og det bør forlanges garanti for senere utførelse av pluggingen på hovedledningen.

pkt. 3.3

2. ledd: Stengning av offentlige ledninger

Det siktes her til stengninger som av tekniske grunner er nødvendige, jfr. forøvrig reglementets pkt. 1.4